DocuSign Envelope ID: 1C1EAAC2-6672-4D5A-ADE7-215006C24B49

NEDERLANDSE ORDE VAN ADVOCATEN

BESLISSING
van de algemene raad van de Nederlandse orde van advocaten (hierna: “algemene raad”) inzake het bezwaar van

[redacted]
advocate te [redacted]
(hierna: “belanghebbende”)

en

[redacted]
(hierna: “[redacted]”)

hierna gezamenlijk aangeduid als ‘partijen’

in de eerste plaats gericht tegen het namens de algemene raad in mandaat door de manager financiën en organisatie genomen besluit van 21 juni 2022, dat bij besluit van 18 november 2022 is ingetrokken en hersteld. Met laatstgenoemd besluit is het verzoek van belanghebbende inzake het verlenen van een vrijstelling op grond van artikel 4.14, tweede lid, van de Verordening op de advocatuur (hierna: “Voda”), afgewezen.

Procesverloop

1. Op 19 juni 2019 heeft belanghebbende de onvoorwaardelijke aantekening van ‘advocaat bij de Hoge Raad’ in burgerlijke zaken verkregen. Belanghebbende is werkzaam als cassatieadvocaat bij [redacted].

2. Belanghebbende dient bij brief van 5 mei 2022 een verzoek om vrijstelling op grond van artikel 4.14, tweede lid, van de Voda in.

3. Op 9 mei 2022 licht belanghebbende het verzoek van 5 mei 2022 nader schriftelijk toe.

4. Bij brief van 21 juni 2022, verzonden per e-mail van dezelfde datum, besluit de algemene raad het verzoek van belanghebbende af te wijzen.

5. Bij brief van 29 juli 2022, verzonden per e-mail van dezelfde datum, maakt de advocaat van partijen, [redacted], (pro forma) bezwaar tegen het besluit van de algemene raad van 21 juni 2022.

6. Op 2 augustus [redacted] bevestigt de algemene raad per e-mail de ontvangst van het (pro forma) bezwaarschrift en stelt partijen tot 9 september 2022 in de gelegenheid het verzuim te herstellen en de gronden van het bezwaar in te dienen.

7. Bij e-mail van 6 september 2022 van de advocaat van partijen, wordt verzocht om nader uitstel voor het indienen van de gronden van het bezwaar.

8. Bij e-mail van 6 september 2022 wordt bericht dat nader uitstel wordt verleend tot uiterlijk 20 september 2022.

DocuSign Envelope ID: 1C1EAAC2-6672-4D5A-ADE7-215006C24B49

9. Bij brief van 20 september 2022, verzonden per e-mail van dezelfde datum, stuurt de advocaat van partijen de gronden van bezwaar.

10. Bij brief van 25 oktober 2022 van de algemene raad aan belanghebbende, verzonden per e-mail van dezelfde datum, wordt de beslistermijn met zes weken verdaagd en worden partijen uitgenodigd voor een hoorzitting op 15 november 2022.

11. Bij e-mails van 9 en 11 november 2022 wordt op verzoek van de algemene raad door partijen instemming verleend met aanhouding van de hoorzitting, teneinde een herstelbesluit te kunnen nemen.

12. Bij brief van 18 november 2022 besluit de algemene raad het besluit van 21 juni 2022 in te trekken en opnieuw op het verzoek van 5 mei 2022 van belanghebbende te besluiten. In dit herstelbesluit wordt het verzoek van belanghebbende wederom afgewezen.

13. Bij e-mail van 2 december 2022, stuurt de advocaat van partijen de aanvullende gronden van het bezwaar. Op 5 december 2022 wordt de ontvangst van de aanvullende gronden van het bezwaar bevestigd.

14. Bij brief van 13 december 2022 van de algemene raad aan belanghebbende, verzonden per e-mail van dezelfde datum, wordt de beslistermijn op grond van artikel 7:24, zesde lid, onder b, van de Algemene wet bestuursrecht (hierna: Awb), verder uitgesteld voor de duur van vier weken. Verder is in de brief opgenomen dat zowel belanghebbende en [redacted] als de algemene raad geen behoefte hebben om een hoorzitting te laten plaatsvinden.

Toetsingskader

15. Op grond van artikel 4.12 van de Voda beschikt een advocaat met de aantekening 'advocaat bij de Hoge Raad' in burgerlijke zaken over de kennis en bekwaamheid om zelfstandig en naar behoren cassatieadviezen, cassatiemiddelen en cassatieverweren op te stellen. Om de hoedanigheid van 'advocaat bij de Hoge Raad' te behouden dient de advocaat aan de praktijkeisen in artikel 4.14, eerste lid, van de Voda te voldoen.

16. Artikel 4.14, eerste lid, van de Voda stelt dat een 'advocaat bij de Hoge Raad' in burgerlijke zaken iedere drie jaar na het verkrijgen van de aantekening 'advocaat bij de Hoge Raad' in burgerlijke zaken ten minste twaalf cassatiezaken behandelt waarvan er ten minste zes hebben geleid tot een beoordeling door de Hoge Raad. Hierbij worden niet meegerekend zaken waarin het cassatieberoep op grond van artikel 80a van de Wet op de rechterlijke organisatie niet-ontvankelijk is verklaard.

17. De algemene raad kan in het geval van bijzondere omstandigheden een advocaat met de onvoorwaardelijke aantekening 'advocaat bij de Hoge Raad' in burgerlijke zaken op grond van artikel 4.14, tweede lid, van de Voda geheel of gedeeltelijk vrijstelling verlenen van de verplichting bedoeld in het eerste lid van artikel 4.14 van de Voda. De algemene raad kan voorwaarden verbinden aan de vrijstelling.

18. Op grond van artikel 4.14, derde lid, van de Voda wordt de vrijstelling, bedoeld in het tweede lid, uiterlijk acht weken voor het verstrijken van de periode van drie jaar, bedoeld in het

DocuSign Envelope ID: 1C1EAAC2-6672-4D5A-ADE7-215006C24B49

eerste lid, aangevraagd en geldt uitsluitend voor de periode waarin de vrijstelling is aangevraagd. De algemene raad geeft van het verlenen van de vrijstelling kennis aan de raad van de orde.

Het bestreden besluit

19. Bij besluit van 21 juni 2022 heeft de algemene raad het verzoek van belanghebbende afgewezen. Dit besluit is bij herstelbesluit van 18 november 2022 ingetrokken. In het herstelbesluit van 18 november 2022 (hierna: "het bestreden besluit") is het verzoek van belanghebbende wederom afgewezen. Daaraan ligt de volgende motivering ten grondslag.

20. Op 19 juni 2019 heeft belanghebbende de onvoorwaardelijke aantekening van 'advocaat bij de Hoge Raad' in burgerlijke zaken verkregen. Uit het overgelegde vliegurenoverzicht volgt dat belanghebbende in de afgelopen driejaarsperiode zeven cassatiezaken heeft behandeld waarvan er twee hebben geleid tot een beoordeling door de Hoge Raad. Gelet daarop voldoet belanghebbende niet aan de verplichting bedoeld in artikel 4.14, eerste lid, van de Voda, waarin staat vermeld dat een 'advocaat bij de Hoge Raad' in burgerlijke zaken iedere drie jaar na het verkrijgen van de aantekening ten minste twaalf cassatiezaken behandelt waarvan er ten minste zes hebben geleid tot een beoordeling door de Hoge Raad.

21. Gezien het feit dat belanghebbende niet voldoet aan de in artikel 4.14, eerste lid, van de Voda bedoelde verplichting, heeft zij op grond van artikel 4.14, tweede lid, van de Voda, verzocht om vrijstelling van deze verplichting. Op grond van artikel 4.14, derde lid, van de Voda wordt de vrijstelling, bedoeld in het tweede lid, uiterlijk acht weken voor het verstrijken van de periode van drie jaar, bedoeld in het eerste lid, aangevraagd en geldt uitsluitend voor de periode waarin de vrijstelling is aangevraagd.

22. In het geval van belanghebbende had het verzoek uiterlijk acht weken vóór 19 juni 2022, en dus vóór 24 april 2022, moeten worden ingediend. Nu belanghebbende het verzoek op 5 mei 2022 heeft ingediend, concludeert de algemene raad dat het verzoek om vrijstelling van de verplichting, zoals bedoeld in artikel 4.14, eerste lid, van de Awb, te laat is ingediend. Op basis daarvan is het verzoek afgewezen.

23. De algemene raad overweegt ten overvloede dat voor zover, quod non, de afwijzing van het verzoek van belanghebbende geen stand zou houden, de afwijzing van het verzoek op inhoudelijke gronden wordt gehandhaafd, omdat geen sprake is van bijzondere omstandigheden, zoals bedoeld in artikel 4.14, tweede lid, van de Voda.

Het bezwaarschrift van belanghebbende

24. Aan het vrijstellingsverzoek hebben partijen – kort samengevat – de volgende omstandigheden ten grondslag gelegd:
    a. het feit dat belanghebbende al sinds 2004 optreedt als cassatieadvocaat in hooggekwalificeerde zaken;
    b. dat belanghebbende in 69 einduitspraken van de Hoge Raad als advocaat is geregistreerd [inmiddels 71, opmerking gemachtigde], maar dat het aantal cassatiezaken waarin zij heeft gewerkt (inclusief adviezen, door schikkingen, ingetrokken cassatieprocedures en procedures waarin de naam van

DocuSign Envelope ID: 1C1EAAC2-6672-4D5A-ADE7-215006C24B49

belanghebbende niet in de kop van de uitspraak is vermeld) naar schatting tussen de 200 en 300 beloopt, verspreid over 18 jaar;

c. het feit dat belanghebbende sinds de gewijzigde cassatiewetgeving in 2012 aan alle opleidings-, examen- en vliegurenvereisten heeft voldaan en onvoorwaardelijk staat ingeschreven als advocaat bij de Hoge Raad;

d. het feit dat dit de eerste keer is dat belanghebbende de vliegureneis niet heeft gehaald c.q. een vrijstellingsverzoek heeft ingediend;

e. het feit dat belanghebbende sinds jaren de enige cassatieadvocaat is bij [redacted] – een kantoor dat zich specialiseert in rechtsgebieden (intellectueel eigendomsrecht en technologie, telecommunicatie en media) waarin het aantal hoger beroepsprocedures en dus potentiële civiele cassatiezaken in aantal gering is, zowel binnen het kantoor als in algemene zin, maar waarbij dat méér dan wordt gecompenseerd in kwaliteit en complexiteit van de procedures waarover cassatieadvies wordt gegeven en waarover in cassatie wordt geprocedeerd;

f. dat de instroom van het aantal zaken (voorts) gedurende de afgelopen jaren sterk negatief is beïnvloed door de verminderde doorstroom van zaken naar een einduitspraak in hoger beroep tijdens de coronapandemie; en

g. dat het, gelet op al het voorgaande, kapitaalvernietiging en vernietiging van kennis en kunde zou zijn als belanghebbende de bevoegdheid om als cassatieadvocaat op te treden zou worden ontnomen, en dat dit ook zeer nadelig zou zijn voor [redacted] en de cliënten van [redacted]

25. In het bezwaarschrift van 20 september 2022 hebben partijen – kort gezegd – de volgende bezwaargronden aangedragen:
- het bestreden besluit gaat uit van een onjuiste toepassing en uitleg van het begrip bijzondere omstandigheden, zoals bedoeld in artikel 4.14, tweede lid, van de Voda, ten aanzien van de hierboven genoemde omstandigheden onder a t/m g;
- in het bestreden besluit heeft geen belangenafweging plaatsgevonden, waardoor het besluit onvoldoende is gemotiveerd.

26. In het aanvullend bezwaarschrift van 2 december 2022 hebben partijen, onder verwijzing naar de gronden die eerder in het bezwaarschrift van 20 september 2022 zijn aangedragen, – kort gezegd – de volgende bezwaargronden aangedragen:
- door het bestreden besluit zijn partijen in een nadeliger positie gebracht dan die waarin zij vóór het indienen van haar bezwaargronden verkeerde. Dat is in strijd met het verbod van reformatio in peius;
- de norm van artikel 4.14, derde lid, van de Voda betreft geen fatale termijn, maar slechts een termijn van orde, die moet waarborgen dat tijdig kan worden beslist. Het komt in strijd met het vertrouwensbeginsel als het verzoek eerst wel in behandeling wordt genomen, maar vervolgens in bezwaar daar alsnog op wordt teruggekomen;
- in het bestreden besluit is de algemene raad ten onrechte niet ingegaan op het verzoek om te bepalen dat sprake is van een verschoonbare termijnoverschrijding.

Behandeling van het bezwaar

Algemeen

27. De algemene raad stelt vast dat geen hoorzitting heeft plaatsgevonden. Op 12 december 2022 is tijdens een telefoongesprek besproken dat indien aan de zijde van partijen behoefte

DocuSign Envelope ID: 1C1EAAC2-6672-4D5A-ADE7-215006C24B49

bestaat aan een nadere mondelinge toelichting op de (aanvullende) bezwaargronden, de algemene raad partijen graag de mogelijkheid hiertoe biedt tijdens een hoorzitting. De advocaat van partijen heeft hierop bij e-mail van 12 december 2022 schriftelijk medegedeeld dat aan de zijde van partijen geen behoefte bestaat aan een nadere mondelinge toelichting, een hoorzitting is wat partijen betreft alleen nodig indien vragen bestaan aan de zijde van het bestuursorgaan. De algemene raad zal daarom het voorliggende bezwaar beoordelen zonder dat een hoorzitting heeft plaatsgevonden.

28. Ten behoeve van de beoordeling of het voorliggende bezwaar ontvankelijk is, onderzoekt de algemene raad of het bezwaar tijdig is ingediend en voldoet aan de eisen van artikel 6:5 van de Awb. Tevens onderzoekt de algemene raad of [redacted] belanghebbende is in de zin van artikel 1:2, eerste lid, van de Awb.

Ontvankelijkheid belanghebbende

29. Bij brief van 21 juni 2022, verzonden per e-mail van dezelfde datum, besluit de algemene raad het verzoek van belanghebbende af te wijzen. Bij brief van 29 juli 2022, verzonden per e-mail van dezelfde datum, maakt de advocaat van belanghebbende (pro forma) bezwaar tegen het besluit van de algemene raad van 21 juni 2022. Het bezwaarschrift is daarmee binnen de in artikel 6:7 van de Awb genoemde termijn van zes weken ingediend.

30. Het besluit van 21 juni 2022 is met het bestreden besluit ingetrokken. In het bestreden besluit is het verzoek van belanghebbende wederom afgewezen. Op grond van artikel 6:19, eerste lid, van de Awb heeft het bezwaar van rechtswege mede betrekking op het bestreden besluit.

31. Het bezwaarschrift voldoet tevens aan de eisen van artikel 6:5 van de Awb. Belanghebbende kan derhalve in haar bezwaar worden ontvangen.

Ontvankelijkheid [redacted]

32. Belanghebbende is als partner werkzaam bij [redacted]. In het bezwaarschrift van 20 september 2022 hebben partijen zich daarom op het standpunt gesteld dat gezien het feit dat belanghebbende partner is en dus mede-eigenaar van [redacted] ook een (rechtstreeks) belang, zoals bedoeld in artikel 1:2 van de Awb, heeft. De algemene raad kan dit standpunt niet volgen en komt tot de conclusie dat [redacted] geen rechtstreeks belang heeft bij het bestreden besluit, waardoor [redacted] niet-ontvankelijk is in zijn bezwaar.

33. De algemene raad ziet zijn opvatting dat [redacted] niet-ontvankelijk is, bevestigd in de conclusie van raadsheer advocaat-generaal mr. R.J.G.M. Widdershoven.[1] In die conclusie wordt ingegaan op de toepassing van het leerstuk van afgeleid belang waarbij vijf vuistregels worden geformuleerd. Een van die vuistregels luidt dat een derde geen belanghebbende is bij een besluit, als hij zijn belang via een contractuele relatie ontleent aan dat van de geadresseerde direct-belanghebbende en zijn belang parallel loopt met dat van die directbelanghebbende. In het onderhavige geval heeft [redacted] uitsluitend een, via de contractuele relatie ontleend, afgeleid belang, dat parallel loopt aan het belang van belanghebbende. De algemene raad komt dan ook tot de conclusie dat [redacted] niet-ontvankelijk is in zijn bezwaar.

[1] ECLI:NL:CRVB:2018:3474, r.o. 6.10.

DocuSign Envelope ID: 1C1EAAC2-6672-4D5A-ADE7-215006C24B49

34. Ten overvloede wenst de algemene raad nog op te merken dat het verzoek tot vrijstelling van de verplichting, zoals bedoeld in artikel 4.14, eerste en tweede lid, van de Voda, uitsluitend ziet op rechtsgevolgen voor de cassatieadvocaat. De raad van de orde in het arrondissement waartoe belanghebbende behoort dient vervolgens nog te beslissen of zij de raad van discipline verzoekt te beslissen dat de aantekening van hoedanigheid van advocaat bij de Hoge Raad wordt doorgehaald (artikel 9k van de Advocatenwet).

Primair: Te late indiening verzoek & verschoonbaarheid termijnoverschrijding

35. Op 19 juni 2019 heeft belanghebbende de onvoorwaardelijke aantekening van 'advocaat bij de Hoge Raad' in burgerlijke zaken verkregen. Op grond van artikel 4.14, eerste lid, van de Voda had belanghebbende tot uiterlijk acht weken vóór 19 juni 2022 een verzoek tot vrijstelling van de verplichting, zoals bedoeld in artikel 4.14, eerste lid, van de Voda, moeten indienen.

36. Belanghebbende heeft het verzoek tot vrijstelling van de verplichting, zoals bedoeld in artikel 4.14, eerste lid, van de Voda, op 5 mei 2022 ingediend. Het verzoek is dan ook ingediend binnen de uiterlijke termijn van acht weken. In haar verzoek van 5 mei 2022 verzoekt belanghebbende dat, voor zover nodig, wordt bepaald dat sprake is van een verschoonbare termijnoverschrijding. Belanghebbende legt daaraan ten grondslag dat als gevolg van communicatie met de Haagse orde van advocaten, zij in de veronderstelling verkeerde dat zij nog geen vrijstellingsverzoek hoefde in te dienen.

37. De genoemde termijn in artikel 4.14, derde lid, van de Voda betreft een fatale termijn. Dat blijkt allereerst uit de tekst van het artikellid. De bepaling kan niet anders worden begrepen dan dat het verzoek om vrijstelling *uiterlijk* acht weken vóór het verstrijken van de periode van drie jaar, bedoeld in het eerste lid moet worden ingediend. Ook uit de context en bedoeling van de bepaling volgt overigens dat de genoemde termijn een fatale termijn betreft. In de toelichting bij dit artikel wordt vermeld dat deze termijn de algemene raad in staat stelt om binnen de in artikel 4:13, tweede lid, van de Awb gestelde beslistermijn – en derhalve voor het verstrijken van de driejaarstermijn – te beslissen op een vrijstellingsverzoek. Naast dat dit de rechtszekerheid ten goede komt, is het publieke belang van de kwaliteit van de rechtsbedeling en de advocatuur in het algemeen, maar in het bijzonder ook het doel en de strekking van de Wet versterking cassatierechtspraak, nu juist gelegen in het voldoen aan de gestelde kwaliteitseisen. De kwaliteit van advocaten in burgerlijke zaken bij de Hoge Raad wordt immers op deze wijze gewaarborgd.

38. Gezien het feit dat belanghebbende het verzoek heeft ingediend minder dan acht weken vóór het verstrijken van de periode van drie jaar, bedoeld in het eerste lid, komt de algemene raad dan ook tot de conclusie dat belanghebbende het verzoek tot vrijstelling van de verplichting zoals bedoeld in artikel 4.14, eerste lid, van de Voda, te laat heeft ingediend.

39. Ten aanzien van de vraag of sprake is van een verschoonbare termijnoverschrijding merkt de algemene raad op dat hier ten onrechte in het bestreden besluit geen aandacht aan is besteed. Dat doet de algemene raad hierbij alsnog.

40. In haar verzoek van 5 mei 2022 en in het aanvullend bezwaarschrift van 2 december 2022 legt belanghebbende aan de verschoonbare termijnoverschrijding ten grondslag dat als

DocuSign Envelope ID: 1C1EAAC2-6672-4D5A-ADE7-215006C24B49

gevolg van communicatie met de Haagse orde van advocaten, zij in de veronderstelling verkeerde dat zij nog geen vrijstellingsverzoek hoefde in te dienen. De algemene raad kan belanghebbende niet in haar standpunt volgen.

41. Op 15 april 2022 heeft de Haagse orde van advocaten een e-mailbericht gestuurd met daarin het verzoek binnen 14 dagen te laten weten op welke datum belanghebbende de onvoorwaardelijke aantekening 'advocaat bij de Hoge Raad' heeft verkregen en onderbouwd op te geven hoeveel opleidingspunten belanghebbende de afgelopen drie jaren heeft behaald. In diezelfde e-mail is belanghebbende gewezen op de mogelijkheid van gehele of gedeeltelijke vrijstelling van praktijkeisen. Vervolgens heeft de Haagse orde van advocaten op 21 april 2022 belanghebbende bericht dat na verzending is gebleken dat belanghebbende in 2020 is ingeschreven in het kader van het toezicht op de cassatiebalie. De Haagse orde van advocaten heeft hierbij per abuis 2020 als inschrijvingsjaar gehanteerd.

42. Belanghebbende heeft vervolgens op 2 mei 2022 gereageerd dat haar onvoorwaardelijke aantekening dateert van 19 juni 2019. Belanghebbende deelt tevens aan de Haagse orde van advocaten mede dat zij vooralsnog niet aan de 'vliegureneis' komt en voornemens was een vrijstellingsverzoek in te dienen, maar dat zij uit het bericht van 21 april 2022 van de Haagse orde van advocaten heeft afgeleid dat dat niet nodig zou zijn.

43. Dat belanghebbende naar aanleiding van de e-mails van de Haagse orde van advocaten niet adequaat heeft gehandeld, komt voor haar rekening en risico. De algemene raad slaat daarbij ook acht op het volgende. Belanghebbende heeft het indienen van het verzoek tot vrijstelling van de verplichting zoals bedoeld in artikel 4.14, eerste lid, van de Voda, hoe dan ook aan laten komen op het laatste moment. Zij had destijds, maar eigenlijk al veel eerder, al aan kunnen en moeten geven bij de algemene raad dat zij binnen de driejaarstermijn niet aan de verplichtingen zoals bedoeld in artikel 4.14, eerste lid, van de Voda kon voldoen. Temeer nu zij de regels omtrent de praktijkeisen voor 'advocaten bij de Hoge Raad' had behoren te kennen. Daarbij komt dat belanghebbende wist dat haar driejaarstermijn op 19 juni 2022 eindigde en zij had behoren te weten dat de Haagse orde van advocaten per abuis in zijn e-mail van 21 april 2022 heeft bericht dat belanghebbende in 2020 zou zijn ingeschreven als cassatieadvocaat.

44. Voornoemde omstandigheden maken dan ook dat geen sprake is van een verschoonbare termijnoverschrijding. Belanghebbende heeft het verzoek tot vrijstelling van de verplichting, zoals bedoeld in artikel 4.14, eerste lid, van de Voda te laat ingediend. Nu dit een fatale termijn betreft en geen sprake is van een verschoonbare termijnoverschrijding, komt de algemene raad tot de conclusie dat het verzoek van belanghebbende terecht is afgewezen.

45. Ten aanzien van het standpunt dat belanghebbende door het maken van bezwaar in een nadeliger positie is gebracht dan die waarin zij vóór het indienen van de bezwaargronden verkeerde, kan de algemene raad dit betoog niet volgen. Belanghebbende is niet in een nadeligere positie gebracht, omdat het verzoek van belanghebbende in beide gevallen is afgewezen. Van strijd met het verbod van reformatio in peius is volgens de algemene raad dan ook geen sprake. Daarnaast heeft steeds de bevoegdheid bestaan het verzoek af te wijzen vanwege te late indiening. De huidige procedure brengt daarin geen wijziging.

DocuSign Envelope ID: 1C1EAAC2-6672-4D5A-ADE7-215006C24B49

46. Met inachtneming van het voorgaande en gelet op de overgelegde stukken, komt de algemene raad tot de conclusie dat belanghebbende het verzoek tot vrijstelling van de verplichting, zoals bedoeld in artikel 4.14, eerste lid, van de Voda te laat heeft ingediend. Niet is gebleken van een verschoonbare termijnoverschrijding. De algemene raad is derhalve van oordeel dat het verzoek van belanghebbende terecht is afgewezen. Een onderzoek naar de bijzondere omstandigheden kan daarom in beginsel achterwege blijven. Omdat in het bestreden besluit is opgenomen dat voor zover, quod non, de afwijzing van het verzoek vanwege te late indiening geen stand zou houden, de afwijzing van het verzoek op inhoudelijke gronden wordt gehandhaafd en er inhoudelijk op de door belanghebbende aangedragen bijzondere omstandigheden is ingegaan, zal de algemene raad hieronder reageren op de bezwaargronden die belanghebbende hiertegen heeft aangedragen.

Subsidiair: bijzondere omstandigheden

47. Voor zover het verzoek wel op inhoud zou moeten worden behandeld, stelt de algemene raad in dat geval het volgende.

48. Zowel in het verzoek van 5 mei 2022 als in het aanvullend bezwaarschrift van 20 september 2022 heeft belanghebbende bijzondere omstandigheden aangedragen die ten grondslag liggen aan het verzoek tot vrijstelling van de verplichting, zoals bedoeld in artikel 4.14, eerste lid, van de Voda. In het bestreden besluit heeft de algemene raad gemotiveerd aangegeven waarom geen sprake is van bijzondere omstandigheden. Volledigheidshalve motiveert de algemene raad hierbij alsnog de afwijzing op inhoudelijke gronden en gaat daarbij in op de bezwaargronden van belanghebbende uit het aanvullend bezwaarschrift.

49. De algemene raad stelt daarbij voorop dat op grond van artikel 4.14, tweede lid, van de Voda de discretionaire bevoegdheid bestaat om geheel of gedeeltelijk een vrijstelling te verlenen in geval van bijzondere omstandigheden. Uit de toelichting bij dit artikel volgt dat de vrijstelling alleen wordt verleend indien naar het oordeel van de algemene raad is gebleken dat op een specifiek rechtsgebied waarin de advocaat werkzaam is, zo weinig zaken worden aangebracht bij de Hoge Raad, dat het onredelijk is om onverminderd vast te houden aan twaalf zaken per drie jaar, waarvan er ten minste zes tot een inhoudelijke beoordeling door de Hoge Raad hebben geleid.

<u>Verminderde doorstroom van zaken tijdens de coronapandemie en staat van dienst</u>

50. Als gevolg van sluitingen en aanhoudingen van zaken in de coronaperiode, in combinatie met grotere schikkingsbereidheid van cliënten, is de doorstroom van zaken naar een einduitspraak in hoger beroep volgens belanghebbende sterk verminderd. Het aantal hoger beroepsprocedures is in aantal gering, maar dit wordt volgens belanghebbende méér dan gecompenseerd in kwaliteit en complexiteit van de procedures waarover cassatieadvies wordt gegeven en waarover in cassatie wordt geprocedeerd.

51. De algemene raad heeft hierover in het bestreden besluit opgemerkt dat iedere (cassatie)advocaat met de gevolgen van de pandemie is geconfronteerd. De algemene raad heeft in het bestreden besluit bovendien opgemerkt dat uit het verzoek onvoldoende is gebleken dat op de rechtsgebieden waar belanghebbende werkzaam is zo weinig zaken worden aangebracht bij de Hoge Raad dat het onredelijk is om onverminderd vast te houden aan twaalf zaken per drie jaar, waarvan er ten minste zes tot een inhoudelijke beoordeling door de Hoge Raad hebben geleid. Bovendien mist belanghebbende geen één of twee

DocuSign Envelope ID: 1C1EAAC2-6672-4D5A-ADE7-215006C24B49

punten, maar in totaal vijf punten en volgt uit het overgelegde overzicht dat in de opgegeven zeven cassatiezaken, slechts in twee daarvan sprake is van een inhoudelijke beoordeling door de Hoge Raad.

52. In het bezwaarschrift stelt belanghebbende dat de omstandigheden ten onrechte worden afgezet tegen omstandigheden waarin andere (cassatie)advocaten al dan niet verkeren of hebben verkeerd. Volgens belanghebbende moet de bijzonderheid van de relevante omstandigheden slechts worden afgezet tegen de normaalsituatie waarop de vliegureneis was en is gebaseerd, dat dit evident geen situatie is waarin de rechtspraak bij de rechtbanken en hoven tijdelijk heeft stilgelegen en vervolgens verder is vertraagd als gevolg van de pandemie. In het bezwaarschrift stelt belanghebbende dat in de rechtsgebieden die als "rechtsgebieden" van belanghebbende moeten worden aangemerkt, slechts 37 zaken hebben geleid tot een uitspraak van de Hoge Raad. Gelet op deze lage 'marktbrede' aantallen kan niet van belanghebbende als individuele cassatieadvocaat worden verwacht dat zij 12 cassatiezaken over deze zelfde periode zou behandelen.

53. De algemene raad begrijpt dat deze coronaperiode qua doorstroom een lastige periode voor belanghebbende is geweest. Het is dan ook voor de algemene raad goed denkbaar dat de doorstroom van zaken naar een einduitspraak in cassatie sterk is verminderd. Echter, niet valt in te zien waarom deze omstandigheden in het geval van belanghebbende bijzondere omstandigheden zijn. Daartoe heeft belanghebbende ook geen onderbouwende stukken aangedragen. Belanghebbende heeft weliswaar een overzicht aangeleverd waaruit blijkt dat in de periode juli 2019 tot en met juni 2022 in de rechtsgebieden waarop belanghebbende werkzaam is, in totaal 37 zaken tot een uitspraak van de Hoge Raad hebben geleid, maar hieruit blijkt niet wat belanghebbende onderscheidt van andere cassatieadvocaten. Iedere (cassatie)advocaat is immers met de gevolgen van de coronapandemie geconfronteerd. Dat de omstandigheden van belanghebbende ten onrechte zijn afgezet tegen de omstandigheden waarin andere (cassatie)advocaten verkeren of hebben verkeerd, kan de algemene raad dan ook niet volgen.

54. Daarbij komt dat belanghebbende geen één of twee punten mist, maar in totaal vijf punten. Uit het overgelegde overzicht volgt dat in de opgegeven zeven cassatiezaken, slechts in twee daarvan sprake is van een inhoudelijke beoordeling door de Hoge Raad. Belanghebbende heeft het indienen van het verzoek tot vrijstelling van de verplichting zoals bedoeld in artikel 4.14, eerste lid, van de Voda, bovendien ook aan laten komen op het laatste moment. Belanghebbende wist dat haar driejaarstermijn op 19 juni 2022 eindigde. De uiterlijke termijn voor het indienen van het verzoek liep dus tot 24 april 2022. Belanghebbende heeft pas op 2 mei 2022 gereageerd op de e-mailberichten van de Haagse orde van advocaten van 15 en 21 april 2022. Bovendien blijkt uit de e-mail van 2 mei 2022 dat belanghebbende wel voornemens was een vrijstellingsverzoek in te dienen. Hieruit concludeert de algemene raad dat belanghebbende zich wel degelijk bewust was van de geldende regels omtrent de praktijkeisen. Zij had al veel eerder aan kunnen en moeten geven bij de algemene raad dat zij binnen de driejaarstermijn niet aan de verplichtingen zoals bedoeld in artikel 4.14, eerste lid, van de Voda kon voldoen. Temeer nu zij de regels omtrent de praktijkeisen voor 'advocaten bij de Hoge Raad' had behoren te kennen.

DocuSign Envelope ID: 1C1EAAC2-6672-4D5A-ADE7-215006C24B49

Kapitaalvernietiging en vernietiging van kennis en kunde

55. Als de bevoegdheid om als cassatieadvocaat op te treden belanghebbende zou worden ontnomen, dan zou dit volgens belanghebbende kapitaalvernietiging en vernietiging van kennis en kunde zijn. Daarbij komt dat dit ook zeer nadelig zou zijn voor [redacted] en de cliënten van [redacted] De algemene raad heeft hierover in het bestreden besluit opgemerkt dat in de situatie dat belanghebbende geen cassatieadvocaat meer kan zijn, dit een (commercieel) belang van [redacted] betreft, die niet is aan te merken als een bijzondere omstandigheid in de zin van artikel 4.14, tweede lid, van de Voda.

56. In het bezwaarschrift stelt belanghebbende dat deze motivering berust op een onjuiste toepassing en uitleg van artikel 4.14, tweede lid, van de Voda. Belanghebbende is partner en dus mede-eigenaar van [redacted] Volgens belanghebbende maakt dit feit dat een belang van kantoor óók het belang van belanghebbende is en vice versa.

57. De door belanghebbende genoemde belangen van haar, [redacted] en de cliënten van [redacted] zijn vanzelfsprekend, maar leveren evenwel geen bijzondere omstandigheden op. Het oprichten, uitbreiden en staande houden van een cassatiepraktijk brengt veel kennis en kunde met zich. Dit gegeven leidt ertoe dat in de situatie dat belanghebbende geen cassatieadvocaat meer kan zijn, dat daar (grote) gevolgen aan zijn verbonden. Slechts de individuele gevolgen voor belanghebbende zijn daarbij van belang. Dat (de cliënten van) [redacted] belang heeft bij de kennis en kunde van belanghebbende, is geen belang dat leidt tot bijzondere omstandigheden. De algemene raad wenst daarbij ook op te merken dat de algemene raad de taak heeft om het publieke belang van de kwaliteit van de rechtsbedeling en de advocatuur in het algemeen, maar meer in het bijzonder ook het doel en de strekking van de Wet versterking cassatierechtspraak te waarborgen. Het is van groot belang dat door cassatieadvocaten wordt voldaan aan de gestelde kwaliteitseisen. Dat de algemene raad daarbij een zeer restrictief beleid toepast, is een discretionaire bevoegdheid die aan de algemene raad toekomt.

58. Ten aanzien van de opmerking dat belanghebbende meent dat sprake is van een vorm van onteigening van een gedurende 18 jaar opgebouwde praktijk, en dat dit in strijd is met artikel 1 Eerste Protocol EVRM, merkt de algemene raad op dat niet valt in te zien hoe het rechtsgevolg van het bestreden besluit, te weten het niet verlenen van vrijstelling van de vlieguren eis, in strijd is met het eigendomsrecht zoals bedoeld in artikel 1 Eerste Protocol EVRM. De raad van de orde in het arrondissement waartoe belanghebbende behoort dient allereerst nog te beslissen of zij de raad van discipline verzoekt te beslissen dat de aantekening van hoedanigheid van advocaat bij de Hoge Raad wordt doorgehaald. Vervolgens dient de raad van discipline hier een beslissing op te nemen.

59. Ten overvloede merkt de algemeen raad nogmaals op dat [redacted] in het onderhavige geval uitsluitend een, via de contractuele relatie ontleend, afgeleid belang heeft, dat parallel loopt aan het belang van belanghebbende. De algemene raad heeft hierboven daarom ook geoordeeld dat [redacted] niet-ontvankelijk is in het bezwaar. De belangen van [redacted] kunnen daarom ook niet leiden tot bijzondere omstandigheden voor belanghebbende.

DocuSign Envelope ID: 1C1EAAC2-6672-4D5A-ADE7-215006C24B49

Belangenafweging

60. Belanghebbende stelt dat geen enkele belangenafweging heeft plaatsgevonden. Dit klemt volgens belanghebbende temeer nu de weigering om vrijstelling te verlenen voor belanghebbende en [redacted] zeer ingrijpende en onherstelbare gevolgen heeft. Belanghebbende stelt dat 18 jaar persoonlijke investering teniet dreigt te worden gedaan.

61. Op grond van artikel 3:4, tweede lid, van de Awb mogen de voor een of meer belanghebbenden nadelige gevolgen van een besluit niet onevenredig zijn in verhouding tot de met het besluit te dienen doelen.

62. Zoals hierboven en in het bestreden besluit is opgemerkt, heeft de algemene raad de taak om het publieke belang van de kwaliteit van de rechtsbedeling en de advocatuur in het algemeen, maar meer in het bijzonder ook het doel en de strekking van de Wet versterking cassatierechtspraak te waarborgen. Het is van groot belang dat door cassatieadvocaten wordt voldaan aan de gestelde kwaliteitseisen. Dat de algemene raad daarbij een zeer restrictief beleid toepast, is een discretionaire bevoegdheid die aan de algemene raad toekomt.

63. Met de Wet versterking cassatierechtspraak is een versterking van de cassatierechtspraak beoogd, onder meer door eisen van vakbekwaamheid te stellen aan de advocaten die als procesvertegenwoordigers optreden bij de Hoge Raad. De toelichting op het wetsvoorstel vermeldt daarover het volgende:

"De Hoge Raad kan zijn kerntaken optimaal vervullen als hem cassatiemiddelen worden voorgelegd die aan de eisen voldoen en vragen van rechtseenheid, rechtsontwikkeling en rechtsbescherming aan de orde stellen. Een kwalitatief goede cassatieadvocatuur draagt daarmee bij aan de versterking van de cassatierechtspraak. Voor de behandeling van een zaak in cassatie gelden bijzondere regels die een specifieke deskundigheid vergen van een advocaat die als procesvertegenwoordiger bij de Hoge Raad optreedt. Niet alleen zal de advocaat geverseerd moeten zijn in de cassatietechniek, hij zal ook meer dan gemiddeld moeten beschikken over een diepgaande kennis van het materiële recht, het procesrecht, als ook over een ruime proceservaring."

64. De algemene raad interpreteert het beroep van belanghebbende op het evenredigheid zo, dat belanghebbende het niet evenredig vindt dat haar aantekening van 'advocaat bij de Hoge Raad' in burgerlijke zaken doorgehaald zal worden. Dit betreft echter een in de toekomst liggende mogelijkheid die – op dat moment – een nieuwe belangenafweging vergt, door een ander orgaan, namelijk de raad van discipline.

65. In onderhavig geval dient onderzocht te worden of de gevolgen van het bestreden besluit evenredig zijn in verhouding tot de met het besluit te dienen doelen; de taak om het publieke belang van de kwaliteit van de rechtsbedeling en de advocatuur in het algemeen, maar meer in het bijzonder ook het doel en de strekking van de Wet versterking cassatierechtspraak te waarborgen.

66. De gevolgen van het bestreden besluit zijn dat belanghebbende (slechts) geen vrijstelling verkrijgt voor de zogenaamde 'vliegureneis' en daarmee dus niet voldoet aan artikel 4.14, eerste lid, van de Voda. Het belang van belanghebbende om toewijzing van het verzoek om

DocuSign Envelope ID: 1C1EAAC2-6672-4D5A-ADE7-215006C24B49

vrijstelling, dient dus afgewogen te worden tegen het belang van de algemene raad, waaronder het publieke belang van de kwaliteit van de rechtsbedeling en de advocatuur in het algemeen, maar meer in het bijzonder ook het doel en de strekking van de Wet versterking cassatierechtspraak.

67. De algemene raad komt tot de conclusie dat het publieke belang van de kwaliteit van de rechtsbedeling en de advocatuur in het algemeen in dit geval zwaarder weegt dan het belang van belanghebbende. Voor de behandeling van een zaak in cassatie gelden bijzondere regels die een specifieke deskundigheid vergen van een advocaat die als procesvertegenwoordiger bij de Hoge Raad optreedt. Dit betekent dat de advocaat veel ervaring moet hebben in de cassatietechniek, meer dan gemiddeld moet beschikken over een diepgaande kennis van het materiële recht, het procesrecht, maar ook over een ruime proceservaring. Om te waarborgen dat cassatieadvocaten aan deze eisen voldoen, is in de Voda opgenomen dat de advocaat aan de praktijkeisen in artikel 4.14, eerste lid, van de Voda te voldoen.

Conclusie

68. Met inachtneming van het voorgaande en gelet op de overgelegde stukken, komt de algemene raad tot de conclusie dat [redacted] uitsluitend een, via de contractuele relatie ontleend, afgeleid belang heeft, dat parallel loopt aan het belang van belanghebbende. De algemene raad verklaart [redacted] niet-ontvankelijk in zijn bezwaar.

69. Met inachtneming van het voorgaande en gelet op de overgelegde stukken, komt de algemene raad tot de conclusie dat belanghebbende het verzoek tot vrijstelling van de verplichting, zoals bedoeld in artikel 4.14, eerste lid, van de Voda, te laat heeft ingediend. Niet is gebleken van een verschoonbare termijnoverschrijding. Voor zover – quod non – belanghebbende het verzoek tijdig had ingediend of sprake was geweest van een verschoonbare termijnoverschrijding en het verzoek wel op inhoud zou moeten worden behandeld, komt de algemene raad tot de conclusie dat de door belanghebbende geschetste feiten en omstandigheden, zowel afzonderlijk als in hun onderlinge samenhang bezien, niet zijn aan te merken als bijzondere omstandigheden als bedoeld in artikel 4.14, tweede lid, van de Voda. De algemene raad verklaart het bezwaar van belanghebbende ongegrond.

Beslissing

De algemene raad verklaart:
- het bezwaar van [redacted] niet-ontvankelijk; en
- het bezwaar van belanghebbende ongegrond.

De algemene raad van de Nederlandse orde van advocaten,
namens deze,

[redacted]

mr. drs. W.M. van Tellingen
plaatsvervangend algemeen secretaris

DocuSign Envelope ID: 1C1EAAC2-6672-4D5A-ADE7-215006C24B49

Aldus gedaan te Den Haag op 9 januari 2023

Tegen deze beslissing kunnen partijen binnen zes weken na bekendmaking van deze beslissing beroep instellen overeenkomstig de bepalingen van hoofdstuk 8 van de Algemene wet bestuursrecht.